

Woensdag, 13 maart 2002

P5-TC1_COD(2001)0077A

Standpunt van het Europees Parlement in eerste lezing vastgesteld op 13 maart 2002 met het oog op de aanneming van Richtlijn 2002/.../EG van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 96/92/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en met name op artikel 47, lid 2, artikel 55 en artikel 95 **alsook op de artikelen 2, 16 en 86,**

Gelet op het Handvest van de grondrechten,

Gezien het voorstel van de Commissie ⁽¹⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité ⁽²⁾,

Gezien het advies van het Comité van de regio's ⁽³⁾,

Volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag ⁽⁴⁾,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Richtlijn 96/92/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 1996 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit ⁽⁵⁾ **heeft** in belangrijke mate bijgedragen tot de totstandkoming van *die* markt.
- (2) Uit de ervaring die met de uitvoering van deze **richtlijn** is opgedaan, blijkt dat voordelen uit de interne markt voor **elektriciteit beginnen** voort te komen in de vorm van verbeterde efficiëntie, prijsverlagingen, kwalitatief betere dienstverlening en toegenomen concurrentie **in enkele lidstaten**. Er zijn evenwel, **zoals vermeld in het recente „Benchmarking-onderzoek” van de Commissie, op de volgende terreinen** nog belangrijke tekortkomingen en mogelijkheden tot verbetering van de werking van de markten:
 - **versterking van de marktkrachten, meer bescherming van de kleine verbruikers en betere beschikbaarheid van aan hen te verstrekken informatie,**
 - **beperking en harmonisatie van tariefstructuren bij transmissie en distributie door ex ante-prijsstelling en ontvlechting van eigendomsrechten;**
 - **het nemen van concrete maatregelen om gelijke concurrentievoorwaarden te scheppen bij de energieopwekking en om het gevaar van marktbeheersende posities en agressief marktgedrag te beperken;**
 - **het nemen van maatregelen in verband met de neiging van de markt om de vraag naar elektriciteit te stimuleren;**
 - **het scheppen van een noodzakelijk kader voor nieuwe energiediensten die mede nodig zijn ter compensatie van in de energie-industrie verloren gegane arbeidsplaatsen.**
- (3) **Met de rechten die de Europese burgers in het Verdrag worden gegarandeerd op het gebied van vrij verkeer van goederen, vrijheid van dienstverlening en vrijheid van vestiging, is evenwel alleen een volledig opengestelde markt in overeenstemming waarop alle consumenten hun leveranciers vrijelijk kunnen kiezen en alle aanbieders vrijelijk aan hun klanten kunnen leveren.**

⁽¹⁾ PB C 240 E van 28.8.2001, blz. 60.

⁽²⁾ PB C 36 van 8.2.2002, blz. 10.

⁽³⁾ PB C ...

⁽⁴⁾ Standpunt van het Europees Parlement van 13 maart 2002.

⁽⁵⁾ PB L 27 van 30.1.1997, blz. 20.

Woensdag, 13 maart 2002

- (4) Op zijn bijeenkomst op 23 en 24 maart 2000 in Lissabon heeft de Europese Raad gevraagd om een snelle voortgang van de voltooiing van de interne markt voor de elektriciteits- en gassector en om een versnelling van de liberalisering in deze sectoren met het oog op de totstandbrenging van een volledig operationele interne markt op deze gebieden. In zijn resolutie van 6 juli 2000 ⁽¹⁾ over het tweede verslag van de Commissie betreffende de stand van de liberalisering van de energiemarkten heeft het Europees Parlement de Commissie verzocht een gedetailleerd tijdschema vast te leggen voor de verwezenlijking van nauwkeurig omschreven doelstellingen met het oog op een geleidelijke maar volledige liberalisering van de energiemarkt.
- (5) De voornaamste hinderpalen voor de totstandbrenging van een volledig operationele interne markt betreffen de toegang tot het net, **prijsvaststelling** en een van lidstaat tot lidstaat uiteenlopende mate van openstelling van de markt, **verschillen in nationale aanpak van de internalisering van milieu-kosten en verschillen in hoogte van de overheidssteun aan sommige delen van de energiesector**.
- (6) **Voor een goed werkende concurrentie is vereist dat de toegang tot het net niet-discriminerend en transparant is en gegarandeerd wordt tegen prijzen die in verhouding staan tot de kosten. Tegelijkertijd moeten de netten aantrekkelijk blijven voor investeerders**
- (7) Teneinde tot niet-discriminerende toegang tot het net te komen, is de onafhankelijkheid van de transmissiesysteembeheerder van het grootste belang. Daartoe moeten de bepalingen inzake ontvlechting worden verscherpt. Teneinde niet-discriminerende toegang tot het distributienet te waarborgen, dienen ontvlechttingsvoorschriften voor de distributiesysteembeheerder te worden ingevoerd voor beheerders van elektriciteitsdistributiesystemen. **De aanleg en het onderhoud van de nodige netwerk-infrastructuur, waaronder koppelingscapaciteit en gedecentraliseerde elektriciteitsopwekking, dragen bij tot een stabiele elektriciteitsvoorziening.**
- (8) Teneinde kleine distributiebedrijven geen onevenredige financiële en administratieve lasten op te leggen, dienen de lidstaten, waar nodig, in staat te zijn deze bedrijven te ontheffen van de ontvlechttingsvoorschriften **en er tevens voor te zorgen dat dergelijke ontheffingen zijn gericht op echt onafhankelijke plaatselijke distributieondernemingen die geen eigendom zijn of worden beheerd door andere ondernemingen in de zin van Verordening (EEG) nr. 4064/89 van de Raad van 21 december 1989 betreffende de controle op concentraties van ondernemingen** ⁽²⁾.
- (9) Verder dienen nog maatregelen te worden getroffen teneinde te zorgen voor transparante, voorspelbare en niet-discriminerende tarieven voor de toegang tot essentieel transport en de daarmee verband houdende infrastructuur. Deze tarieven moeten op een niet-discriminerende basis voor alle gebruikers van het systeem gelden.
- (10) Gezien de ervaring met de werking van Richtlijn 90/547/EEG van de Raad van 29 oktober 1990 betreffende de doorvoer van elektriciteit via de hoofdnetten ⁽³⁾ dienen maatregelen te worden genomen die homogene en niet-discriminerende toegangsregelingen voor transmissie waarborgen, ook voor transmissie **van elektriciteit** over de grenzen tussen lidstaten.
- (11) **Het bestaan van een doeltreffend regelgevingssysteem vormt een belangrijk aspect bij het waarborgen van niet-discriminerende toegang tot het net. Daarbij is een juridisch bindende toegangsregeling even noodzakelijk als – met het oog op de uitvoering van die regeling – een slagvaardige instantie die onafhankelijk is van de belangen van de elektriciteitssector en de regeringen van de lidstaten. Deze instantie moet ten minste bevoegd zijn om zelfstandig de methoden voor de berekening van de tarieven voor de toegang tot het net juridisch bindend vast te stellen**
- (12) De regelgevende instanties kunnen **zelf** tarieven **vaststellen en** goedkeuren op basis van een voorstel van de transmissiesysteembeheerder, van de distributiesysteembeheerder of -beheerders, dan wel op basis van een voorstel dat is overeengekomen tussen deze systeembeheerder(s) en de gebruikers van het netwerk.
- (13) De **economische** voordelen **van de interne markt** moeten om redenen van **billijkheid en** concurrentievermogen en, **indirect, in de vorm van arbeidsplaatsen die gecreëerd kunnen worden door de lagere energiekosten voor bedrijven**, beschikbaar zijn voor de handel en industrie in de Gemeenschap, inclusief kleine en middelgrote ondernemingen, en voor alle burgers van de Gemeenschap.

⁽¹⁾ PB C 121 van 24.4.2001, blz. 451.

⁽²⁾ **PB L 257 van 21.9.1990, blz. 13. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1310/97 (PB L 180 van 9.7.1997, blz. 1).**

⁽³⁾ PB L 313 van 13.11.1990, blz. 30. Richtlijn gewijzigd bij Richtlijn 98/75/EG van de Commissie (PB L 276 van 13.10.1998, blz. 9).

Woensdag, 13 maart 2002

- (14) Afnemers van elektriciteit moeten hun leverancier vrij kunnen kiezen. De voltooiing van de interne markt voor elektriciteit en gas moet echter worden aangepakt in fasen, **waarbij een einddatum wordt vastgelegd**, teneinde de industrie in staat te stellen zich aan te passen en te waarborgen dat er passende maatregelen en systemen zijn om de belangen van afnemers te beschermen en te waarborgen dat zij een echt en doeltreffend recht van keuze van leverancier hebben.
- (15) Verderegaande openstelling van de markt tot volledige concurrentie zal de verschillen tussen lidstaten geleidelijk opheffen. Transparantie en zekerheid bij de uitvoering van deze richtlijn moeten zijn gewaarborgd. **Regels voor subsidies, belastingvoordelen en bijdragen die in heel Europa hetzelfde zijn, alsmede dezelfde fiscale behandeling van bijvoorbeeld reserves vormen de grondslag voor een goed werkende markteconomie.**
- (16) Bijna alle lidstaten hebben ervoor gekozen concurrentie op de markt voor elektriciteitsproductie te waarborgen door middel van een transparante vergunningsprocedure. De lidstaten moeten echter de mogelijkheid hebben de voorzieningszekerheid te waarborgen door middel van een aanbestedingsprocedure, ingeval met de vergunningsprocedure niet voldoende stroomopwekkingscapaciteit wordt opgebouwd.
- (17) In het belang van de voorzieningszekerheid moet het evenwicht tussen vraag en aanbod in de afzonderlijke lidstaten worden **onderzocht en vervolgens moet dit evenwicht ook worden onderzocht voor de Gemeenschap als geheel, rekening houdend met de fysieke mogelijkheden tot overdracht tussen zones met een overschot en zones met een tekort. Dit onderzoek moet vroeg genoeg gebeuren om passende maatregelen te kunnen nemen en uitvoeren** indien de voorzieningszekerheid in gevaar komt. **Doelmatig energiegebruik en energiebesparing dienen door middel van fiscale stimuleringsmaatregelen te worden bevorderd.**
- (18) **De Commissie, het Europees Parlement en de lidstaten moeten het op zo kort mogelijke termijn eens worden over een richtlijn betreffende de bevordering van warmtekrachtkoppeling en een richtlijn betreffende energie- en elektriciteitsbesparingsmaatregelen. Hierin moeten communautaire en nationale streefcijfers worden vastgesteld, waarbij besluiten betreffende het meest aangewezen mechanisme voor het verwezenlijken van deze doelstellingen aan de lidstaten worden overgelaten. Deze richtlijnen dienen parallel met de opening van de markt in werking te treden.**
- (19) De lidstaten moeten waarborgen dat alle afnemers het recht hebben tegen betaalbare, **gemakkelijk en goed vergelijkbare, transparante** en redelijke prijzen van elektriciteit van een bepaalde kwaliteit te worden voorzien. Teneinde de handhaving van de best mogelijke kwaliteit van de openbare dienstverlening in de Gemeenschap te waarborgen, moet de Commissie op gezette tijdstippen in kennis worden gesteld van alle de door lidstaten getroffen maatregelen ter verwezenlijking van de doelstellingen van deze richtlijn. De Commissie moet op gezette tijdstippen een verslag publiceren waarin de op nationaal niveau getroffen maatregelen ter verwezenlijking van de doelstellingen van openbare dienstverlening worden geanalyseerd en de doelmatigheid ervan wordt vergeleken, teneinde aanbevelingen te kunnen doen betreffende maatregelen die op nationaal niveau moeten worden genomen om een hoog peil van openbare dienstverlening te bereiken.
- (20) De eis de Commissie in kennis te stellen van een weigering tot het verlenen van vergunning voor de bouw van nieuwe productie-installaties is een onnodige administratieve last gebleken en dient derhalve te vervallen.
- (21) **Richtlijn 96/92/EG moet** derhalve worden gewijzigd.
- (22) Overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel, zoals neergelegd in artikel 5 van het Verdrag, kunnen de doelstellingen van het voorgestelde optreden, te weten de totstandbrenging van een volledig operationele interne markt voor **elektriciteit die** door eerlijke concurrentie wordt gekenmerkt, niet voldoende door de lidstaten worden verwezenlijkt en kunnen zij derhalve wegens de omvang en de gevolgen van het optreden, beter door de Gemeenschap worden verwezenlijkt. Deze richtlijn beperkt zich tot het vereiste minimum om deze doelstellingen te verwezenlijken en gaat niet verder dan hiertoe nodig is.
- (23) Teneinde homogeniteit in de behandeling van de toegang tot **het elektriciteitsnet** te waarborgen, ook in het geval van doorvoer, **moet Richtlijn 90/547/EEG** worden ingetrokken.
- (24) **De stroomproductie en de hoeveelheden elektriciteit moeten worden onderworpen aan gecertificeerde controles door geaccrediteerd personeel.**

Woensdag, 13 maart 2002

HEBBER DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Richtlijn 96/92/EG wordt als volgt gewijzigd:

1) Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:

a) **Punt 8 komt als volgt te luiden:**

„8. „grootafnemer”: mits door de lidstaten als zodanig erkend, elke natuurlijke of rechtspersoon die elektriciteit koopt en verkoopt en niet zorgt voor de functies transmissie, productie of distributie binnen of buiten het net waarop hij aangesloten is. Er kan een onderscheid worden gemaakt tussen twee soorten van grootafnemer:

a) **groothandelaar: elke door de lidstaat erkende natuurlijke of rechtspersoon die voor andere doeleinden dan eigen eindgebruik op grote schaal elektriciteit koopt en verkoopt en niet zorgt voor de functies van transmissie, productie of distributie binnen of buiten het net waarop hij aangesloten is;**

b) **leverancier: elke door de lidstaat erkende natuurlijke of rechtspersoon die voor andere doeleinden dan eigen eindgebruik elektriciteit koopt en deze doorverkoopt aan een eindafnemer, en niet zorgt voor de functies van transmissie, productie of distributie binnen of buiten het net waarop hij aangesloten is;”**

b) punt (9) wordt vervangen door het volgende:

„9. „eindafnemer”: een gebruiker die elektriciteit koopt voor eigen gebruik;”

c) **punt 18 wordt als volgt gewijzigd:**

„18. „verticaal geïntegreerd elektriciteitsbedrijf”: een bedrijf dat voor twee of meer van de volgende functies zorg draagt: enerzijds transmissie- of distributie-activiteiten en anderzijds productie of verkoop/levering van elektriciteit of diensten;”

d) **punt 21 wordt als volgt gewijzigd:**

„21. „planning op lange termijn”: de planning van de behoeften aan investeringen in productie-, transmissie- en distributiecapaciteit op lange termijn, teneinde te voldoen aan de vraag naar elektriciteit van het net en de levering aan de afnemers te verzekeren;”

e) punt 22 wordt vervangen door het volgende:

„22. „niet-particuliere afnemer”: een gebruiker die elektriciteit koopt die niet voor eigen huishoudelijk gebruik is bestemd; onder dit begrip vallen tevens producenten, transmissie- en distributiebedrijven en grootverbruikers;”

f) **de volgende punten 24 t/m 34 worden ingevoegd:**

„24. „fysieke energiebronnen”: door energieinstallaties geleverde fysieke voorzieningen, bijvoorbeeld koken, verlichting, verwarming, koeling van levensmiddelen, vervoer of vervaardiging van producten;

25. „energie-efficiëntie en vraagzijdebeheer”: programma's en activiteiten waar elektriciteitsbedrijven en andere spelers bij betrokken zijn, bijvoorbeeld energiediensten leverende ondernemingen, in de sector eindgebruik van energie, die het primaire energieverbruik verminderen en tegelijkertijd hetzelfde niveau van fysieke energiediensten leveren. Dergelijk beleid zal worden benadrukt in het kader van Richtlijn 93/76/EEG van de Raad van 13 september 1993 tot beperking van kooldioxide-emissies door verbetering van de energie-efficiëntie (SAVE) (*);

26. „detailhandel”: verkoop van elektriciteit aan de eindverbruiker;

27. „hernieuwbare energiebronnen”: hernieuwbare niet-fossiele energiebronnen (wind, zonne-warmte, geothermische warmte, golfslag, getij, waterkracht, biomassa, vuilstortgas, gas van rioolzuiveringsinstallaties en biogassen);

(*) PB L 237 van 22.9.1993, blz. 28.

Woensdag, 13 maart 2002

28. „geïncorporeerde opwekker”: een opwekker die is aangesloten op het distributiesysteem en geen verbindingen heeft voor de externe handel;
29. „in aanmerking komende verbruikers”: verbruikers die toegang hebben tot concurrerende leveranciers van elektriciteit overeenkomstig deze richtlijn;
30. „nutsbedrijven die plaatselijk eigendom zijn”: nutsbedrijven die in meerderheid eigendom zijn van plaatselijke overheden;
31. „gecentraliseerde krachtopwekking”: voorzieningen voor krachtopwekking die zijn opgenomen in inschakelingssystemen als bedoeld in artikel 8 van deze richtlijn of zijn verbonden met het koppelnet;
32. „gedecentraliseerde krachtopwekking”: krachtopwekkingsfaciliteiten die niet zijn opgenomen in centrale transmissie of distributie of die gebruik maken van directe lijnen in de zin van artikel 21;
33. „onafhankelijke particuliere elektriciteitsondernemingen”: ondernemingen die volledig eigendom zijn en beheerd worden door een enkele onderneming met rechtspersoonlijkheid die niet zelf eigendom is of beheerd wordt door enige andere eenheid in de zin van Verordening (EEG) nr. 4064/89 van de Raad van 21 december 1989 betreffende de controle op concentraties van ondernemingen (**).
34. „openbaarmaking”: in samengestelde vorm beschikbaar stellen van commerciële informatie in verband met de productie van de gebruikte elektriciteit. Deze openbaarmaking kan verband houden met de gebruikte bronnen voor de productie van elektriciteit, locatie, kosten of gevolgen voor het milieu.”

2) Artikel 3 wordt vervangen door het volgende:

„Artikel 3

1. De lidstaten waarborgen op basis van hun institutionele organisatie en met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel dat elektriciteitsbedrijven, onverminderd lid 2, volgens de beginselen van deze richtlijn worden geëxploiteerd met het oog op de totstandbrenging van een elektriciteitsmarkt met mededinging **en een zekere en in milieuopzicht duurzame stroomvoorziening en -afzet**. De lidstaten mogen, wat rechten en plichten betreft, deze bedrijven niet verschillend behandelen.

2. Met inachtneming van de toepasselijke bepalingen van het Verdrag, met name artikel 86, mogen de lidstaten in het algemeen economisch belang aan elektriciteitsbedrijven openbare-dienstverplichtingen opleggen, die betrekking kunnen hebben op de veiligheid, met inbegrip van voorzieningszekerheid, regelmaat, kwaliteit en prijs van de leveringen alsmede op de bescherming van het milieu **(met inbegrip van klimaatverandering) en energie-efficiëntie en onderzoek en ontwikkeling**. Deze verplichtingen moeten duidelijk gedefinieerd, transparant, niet-discriminerend en controleerbaar zijn. Ter nakoming van openbare-dienstverplichtingen met betrekking tot de voorzieningszekerheid, **efficiënte opwekking, transmissie en eindverbruik van energie alsmede de bevordering en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen** kunnen de lidstaten een planning op lange termijn invoeren, daarbij rekening houdend met de mogelijkheid dat derden toegang tot het net wensen. **De nationale regelgevende instanties volgen de ontwikkeling van de kleinhandelstarieven, met name in verhouding tot de nationale consumentenprijzen, de inkomens en de kosten van levensonderhoud. De consumentenorganisaties en andere relevante ondernemingen worden terzake naar behoren geraadpleegd. De lidstaten kunnen in het licht van de nationale omstandigheden van nader aangeduide ondernemingen verlangen dat zij bij particuliere verbruikers bepaalde maximumtarieven niet overschrijden. Zodra een toereikend concurrentieniveau is bereikt, worden alle maximumtarieven afgeschaft.**

(**) PB L 257 van 21.9.1990, blz. 13. Laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1310/97 (PB L 180 van 9.7.1997, blz. 1).

Woensdag, 13 maart 2002

3. De lidstaten waarborgen dat alle **verbruikers** aanspraak hebben op de universele dienst, dat wil zeggen het recht om op hun grondgebied tegen betaalbare en redelijke prijzen van elektriciteit **en fysieke energiediensten** van een bepaalde kwaliteit te worden voorzien. **Het begrip betaalbaarheid dient naar behoren te worden gedefinieerd, rekening houdend met de nationale consumentenprijzen, de inkomens en de kosten van levensonderhoud.** Universele dienst is een dynamisch concept dat periodieke herziening behoeft. **Niets in deze richtlijn weerhoudt de lidstaten ervan de marktpositie van de particuliere, kleine en middelgrote verbruikers te versterken door het bevorderen van de mogelijkheden voor vrijwillige samenvoeging van de vertegenwoordiging van deze categorie verbruikers bij aanbestedingen.** Zij nemen passende maatregelen om **de eindverbruikers te beschermen** en een hoog niveau van consumentenbescherming te waarborgen, met name met betrekking tot de transparantie van contractbepalingen en -voorwaarden, algemene informatie en mechanismen ter beslechting van geschillen. **De lidstaten waarborgen een passende bescherming van kwetsbare verbruikers tegen onderbreking van de voorziening.** Deze maatregelen omvatten in het bijzonder **kwesties in verband met de openbaarmaking van elektriciteitsbronnen en prijsvaststelling voor particuliere verbruikers.** De lidstaten zorgen voor doeltreffende, transparante systemen en procedures die de individuele afnemer in staat stellen van leverancier te veranderen.

4. De lidstaten zien erop toe dat elektriciteitsleveranciers die aan eindverbruikers leveren in iedere, aan de eindverbruiker verzonden rekening en op alle voor eindverbruikers bestemde reclame en publiciteitsmateriaal bepaalde minimuminformatie verstrekken. Het percentage dat elke energiebron bijdraagt aan het commerciële brandstofmengsel voor de elektriciteit die wordt geleverd of bedoeld is voor levering evenals het algehele brandstofmengsel van de onderneming in de voorafgaande periode van zes maanden moet duidelijk worden vermeld. Het productiepercentage van warmtekrachtinstallaties moet eveneens worden vermeld. Voor elektriciteitshoeveelheden die het bedrijf via de spotmarkt betreft, wordt de door de elektriciteitsbeurs iedere zes maanden te publiceren samenstelling van het brandstofmengsel als basis gebruikt voor de met betrekking tot de elektriciteit verstrekte informatie. Daarnaast worden de algehele gevolgen van dit gemiddelde voor de productie van broeikasgassen, deeltjesuitstoot (SO_2 en NO_x) en nucleair afval weergegeven. Aan bedrijven die hun elektriciteitsbronnen niet volledig openbaar maken overeenkomstig de bepalingen van deze richtlijn, worden sancties opgelegd.

Volledige doorzichtigheid wat betreft hoeveelheden en methoden van elektriciteitsproductie (kwaliteit) worden door een erkende instantie gewaarborgd.

5. In het kader van contracten met particuliere verbruikers met een verbindingscapaciteit van minder dan 10 kW wordt de klant op zijn minst een soort van contract aangeboden zonder vaste minimumprijs, ongeacht de hoeveelheid.

6. De lidstaten nemen passende maatregelen ter verwezenlijking van de doelstellingen inzake sociale en economische samenhang, milieubescherming en voorzieningszekerheid, met name door het onderhoud en de aanleg van de noodzakelijke netinfrastructuur, inclusief koppelingcapaciteit.

7. De lidstaten stellen voor de transmissie- en distributiebedrijven **minimumcriteria vast die in acht moeten worden genomen op het gebied van de wachtperiodes voor aansluitingen en herstellingen.**

8. De lidstaten kunnen besluiten de bepalingen van de artikelen 5, 6, 16 en 21 niet toe te passen, voorzover de toepassing daarvan zou verhinderen dat de elektriciteitsbedrijven zich rechtens of feitelijk van de hun in het algemeen economisch belang opgelegde verplichtingen kwijten en voorzover de ontwikkeling van het handelsverkeer niet wordt beïnvloed in een mate die strijdig is met de belangen van de Gemeenschap. De belangen van de Gemeenschap omvatten onder meer concurrentie met betrekking tot de in aanmerking komende afnemers overeenkomstig deze richtlijn en artikel 86 van het Verdrag."

3) Het volgende artikel 3 bis wordt ingevoegd:

„Artikel 3 bis

1. De lidstaten stellen de Commissie **zodra deze richtlijn ten uitvoer wordt gelegd** in kennis van alle maatregelen **met inbegrip van consumentenbescherming** die zijn vastgesteld om aan de verplichting

Woensdag, 13 maart 2002

tingen inzake universele dienst en openbare dienstverlening te voldoen ***o.a. met betrekking tot milieubescherming via bevordering van duurzame energiebronnen en energie-efficiëntie en vraagzijde-beheer***, ongeacht of deze maatregelen een afwijking van de bepalingen van deze richtlijn inhouden. ***Zij stellen de Commissie vervolgens om de twee jaar op de hoogte van eventuele veranderingen van de maatregelen die zijn vastgesteld om te voldoen aan de verplichtingen inzake universele dienst en openbare dienstverlening – met inbegrip van de maatregelen in verband met milieubescherming, ongeacht of deze maatregelen een afwijking van de bepalingen van deze richtlijn inhouden.***

2. De Commissie publiceert ***voor het eerst na de kennisgeving door de lidstaten en vervolgens*** om de twee jaar een verslag met een analyse van de verschillende in de lidstaten genomen maatregelen om een hoog peil van openbare dienstverlening te bereiken, en met een onderzoek naar de doeltreffendheid van deze maatregelen ***en hun gevolgen voor de concurrentie.***

Waar toepasselijk doet de Commissie aanbevelingen over op nationaal niveau te nemen maatregelen om een hoog peil van openbare dienstverlening te bereiken.

3. De verbruikers worden ook geïnformeerd over hun rechten met betrekking tot universele diensten.”

4) Artikel 4 vervalt.

5) Artikel 5 wordt vervangen door het volgende:

„Artikel 5

1. Voor de bouw van nieuwe productie-installaties voeren de lidstaten een vergunningsprocedure in die aan de hand van objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria wordt toegepast.

2. De lidstaten stellen de criteria voor de verlening van bouwvergunningen voor productie-installaties op hun grondgebied vast. Deze criteria kunnen betrekking hebben op:

- a) de veiligheid en de bedrijfszekerheid van het elektriciteitsnet, de installaties en de bijbehorende uitrusting;
- b) de bescherming van de volksgezondheid en de veiligheid;
- c) de bescherming van het milieu;
- d) ruimtelijke ordening en locatie;
- e) gebruik van grond met een openbare bestemming;
- f) energie-efficiëntie;
- g) de aard van de primaire energiebronnen;
- h) de bijzondere kenmerken van de aanvrager, zoals technische, economische en financiële capaciteit;
- i) uitvoering van de maatregelen die krachtens artikel 3 zijn genomen.

3. De vergunningsprocedures en de criteria worden gepubliceerd.

4. De aanvragers worden op de hoogte gesteld van de redenen voor weigering van een vergunning. De redenen moeten objectief en niet-discriminerend zijn, op goede gronden berusten en naar behoren worden gestaafd. Beroep moet voor de aanvrager mogelijk zijn.

5. Voor kleine gedecentraliseerde en/of geïncorporeerde opwekkers gelden vereenvoudigde vergunningsprocedures. Deze versnelde vergunnings-procedures gelden voor alle faciliteiten met een vermogen van minder dan 15MW (de grootte die wordt aangegeven in het programma voor versnelde goedkeuring van de mechanismen voor schone ontwikkeling) en voor alle geïncorporeerde opwekkers. Deze vergunning is niet van toepassing op ondernemingen of wooneenheden die hun eigen elektriciteit willen opwekken met behulp van brandstofcellen, micro-warmtekrachtinstallaties of soortgelijke technieken.”

Woensdag, 13 maart 2002

- 6) Artikel 6 wordt als volgt gewijzigd:
- a) lid 1 wordt vervangen door het volgende:

„1. De lidstaten voorzien in het belang van de voorzieningszekerheid **en de milieubescherming** in de mogelijkheid een aanbestedingsprocedure voor nieuwe capaciteit **of maatregelen voor energie-efficiëntie en vraagzijdebeheer** te starten op basis van gepubliceerde criteria. Een aanbestedingsprocedure kan echter alleen worden gestart indien op basis van de vergunningsprocedure de te bouwen capaciteit **of de beheersmaatregelen aan de vraagzijde** niet voldoende **zijn** om voorzieningszekerheid te waarborgen, **in de behoeften te voorzien en milieudoelstellingen te verwezenlijken. De lidstaten starten een aanbesteding voor de levering van nieuwe capaciteit, op basis van gepubliceerde criteria. Als verscheidene lidstaten bij de zaak zijn betrokken, kan de Commissie ervoor zorgen dat de aanbestedingen worden gecoördineerd.**”

- b) lid 2 vervalt;
- c) **lid 4 vervalt.**
- d) lid 6 vervalt.
- 7) Het volgende artikel 6 bis wordt ingevoegd:

„Artikel 6 bis

1. De lidstaten wijzen een instantie aan, die de in artikel 22 bedoelde onafhankelijke regelgevende instantie kan zijn, om toe te zien op kwesties betreffende de voorzieningszekerheid. Deze instantie controleert met name het evenwicht tussen vraag en aanbod op de nationale markt, het niveau van de verwachte toekomstige vraag, geplande of in aanbouw zijnde extra capaciteit en **de toestand waarin de netwerken verkeren en het onderhoud ervan en beoordeelt de potentiële transmissiecapaciteit.** Deze instantie publiceert jaarlijks uiterlijk op 31 juli een verslag over haar bevindingen met betrekking tot deze kwesties alsmede de getroffen of overwogen maatregelen om deze kwesties op te lossen en zendt dit verslag onverwijld naar de Commissie.

Deze instantie draagt bij aan de ontwikkeling van de interne markt voor elektriciteit en bevordert de harmonisering en de totstandbrenging van gelijke concurrentievoorwaarden op elektriciteitsgebied op Europees vlak door op transparante wijze samen te werken met andere instanties en de Commissie teneinde ervoor te zorgen dat de bepalingen van deze richtlijn inzake elektriciteit in alle lidstaten consequent worden toegepast.

Daartoe streeft deze instantie met name naar overeenstemming over de meest geschikte instrumenten en oplossingen voor het aanpakken van bepaalde situaties op de Europese elektriciteitsmarkt.

Wanneer de Commissie aanbevelingen tot de lidstaten richt over de geharmoniseerde toepassing van de bepalingen van deze richtlijn met het oog op de verwezenlijking van de in deze richtlijn vermelde doelstellingen, dragen de lidstaten er zorg voor dat de nationale regelgevende instanties bij de uitvoering van hun taken maximaal rekening houden met die aanbevelingen.

2. De samenwerking vindt o.a. plaats in een comité of groep bestaande uit Europese regelgevers voor de elektriciteitssector. De Commissie richt een Europese Groep van regelgevende instanties voor de Europese elektriciteitsmarkt op, die een passend orgaan zal zijn voor het bevorderen van de samenwerking en coördinatie tussen de nationale regelgevende instanties, teneinde de ontwikkeling van de interne markt voor elektriciteit te stimuleren en naar consequente toepassing van de regelgeving in alle lidstaten te streven. Het secretariaat van dit comité of deze groep wordt door de Commissie verzorgd. De lidstaten bepalen welke organen nationale regelgevende instanties in de zin van deze richtlijn zijn.

3. Op basis van de door elke lidstaat gemaakte raming, stelt de Commissie een algemene raming op van de mate waarin aan de vraag is voldaan op de hele interne markt, rekening houdend met de fysieke uitwisselingsmogelijkheden op het net tussen zones met een overschot en zones met een tekort. Op grond van deze algemene raming en de in lid 1 bedoelde **nationale verslagen** dient de Commissie jaarlijks bij het Europees Parlement en de Raad een mededeling in waarin kwesties betreffende de zekerheid van de elektriciteitsvoorziening in de Gemeenschap worden onderzocht, met name het bestaande en geplande evenwicht tussen vraag en aanbod. Waar nodig doet de Commissie aanbevelingen.”

Woensdag, 13 maart 2002

- 8) Artikel 7 wordt vervangen door het volgende:

„Artikel 7

1. De lidstaten waarborgen de hoogst mogelijke onafhankelijkheid tussen de belangen van de exploitatie van het net en de belangen van opwekking/voorziening van elektriciteit. Daartoe nemen de lidstaten in beginsel maatregelen om de volledige scheiding van eigendom van de exploitatie van het transmissiesysteem te waarborgen.

De lidstaten die wensen af te wijken van de ontvlechting van het eigendom, stellen de Commissie in kennis om te bewijzen dat het systeem dat zij kiezen een overeenkomstige mate van niet-discriminatie waarborgt als welke door ontvlechting van eigendom is gegarandeerd. De Commissie beoordeelt uiterlijk 2006 de diverse nationale systemen en de bereikte mate van niet-discriminatie bij de toegang tot de transmissienetten en dient zo nodig voorstellen in voor verplichte ontvlechting van eigendom.

2. De lidstaten wijzen voor een op grond van doelmatigheid en economisch evenwicht te bepalen periode een of meer netbeheerders aan of verlangen van de elektriciteitsbedrijven die eigenaar van transmissienetten zijn, dat zij een of meer netbeheerders aanwijzen die in een bepaald gebied verantwoordelijk zijn voor de exploitatie, het onderhoud en, in voorkomend geval, de uitbreiding van het transmissienet en de koppellijnen daarvan naar andere netten, om de continuïteit van de voorziening te waarborgen.

3. De lidstaten dragen zorg voor de opstelling en de bekendmaking van technische voorschriften met de minimumeisen voor technisch ontwerp en exploitatie op het gebied van de aansluiting op het net van productie-installaties, distributienetten, uitrusting van direct aangesloten verbruikers, koppellijnencircuits en directe lijnen. Die eisen moeten de interoperabiliteit van de netwerken garanderen en objectief en niet-discriminerend zijn. Zij worden aan de Commissie meegedeeld overeenkomstig artikel 8 van Richtlijn 98/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften ().*

4. De netbeheerder(s) heeft/hebben tot taak de energiestromen op het net te beheren, waarbij hij/zij rekening moet(en) houden met het elektriciteitsverkeer van en naar andere koppelnetten. Daartoe moet de transmissienetbeheerder zorgen voor een veilig, betrouwbaar en efficiënt elektriciteitsnet en er in dit verband op toezien dat de nodige ondersteunende diensten beschikbaar zijn.

5. De netbeheerder(s) legt/leggen jaarlijks aan de in artikel 22, lid 1 bedoelde regelgevende instantie een verslag voor over de maatregelen die hij/zij ter voorkoming van discriminerend gedrag heeft/hebben genomen. Dit verslag wordt tegelijkertijd door de netbeheerder gepubliceerd.

6. De netbeheerder(s) onthoudt/onthouden zich van iedere vorm van discriminatie tussen gebruikers of categorieën gebruikers van het net, met name ten gunste van eigen dochterondernemingen of aandeelhouders.

7. Tenzij de netbeheerder, wat de eigendom betreft, op 1 januari 2003 reeds volledig onafhankelijk is van andere activiteiten die geen verband houden met het transmissienet, moet de netbeheerder binnen het geïntegreerd elektriciteitsbedrijf, althans met betrekking tot zijn rechtsvorm, organisatie en besluitvorming, onafhankelijk zijn van andere, niet met transmissie verbonden activiteiten.

Teineinde de onafhankelijkheid van de netbeheerder te waarborgen, gelden de volgende criteria:

- a) De personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het transmissienet mogen niet deelnemen in bedrijfsstructuren van het geïntegreerde elektriciteitsbedrijf die direct of indirect verantwoordelijk zijn voor het dagelijkse beheer van de **productie en** levering van elektriciteit.
- b) Er moeten passende maatregelen worden genomen teneinde ervoor te zorgen dat op zodanige wijze rekening wordt gehouden met de persoonlijke belangen van de personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het transmissienet- dat gewaarborgd is dat zij onafhankelijk kunnen functioneren.
- c) De netbeheerder moet **voldoende beslissingsbevoegdheid hebben ten aanzien van de** bedrijfsmiddelen **die nodig zijn om** het onderhoud en de ontwikkeling van het net **te garanderen. Zijn inkomsten moeten voldoende zijn om hem toegang te geven tot de vrije kapitaalmarkt.**

(*) PB L 204 van 21.7.1998, blz. 37. Richtlijn gewijzigd bij Richtlijn 98/48/EG (PB L 217 van 5.8.1998, blz. 18).

Woensdag, 13 maart 2002

- d) De netbeheerder moet een nalevingsprogramma vaststellen waarin de maatregelen worden uiteengezet die zijn genomen om te waarborgen dat discriminerend gedrag is uitgesloten. Het programma moet de specifieke verplichtingen van de werknemers ter verwezenlijking van die doelstelling omschrijven. Het moet worden opgesteld en op de naleving ervan moet worden toegezien door een nalevingsfunctionaris die is aangesteld door en rapporteert aan de president/algemeen directeur van het geïntegreerde elektriciteitsbedrijf waartoe de net-beheerder behoort. De nalevingsfunctionaris moet bij de nationale regelgevende instantie jaarlijks een verslag indienen waarin de genomen maatregelen worden uiteengezet. Dit verslag moet worden gepubliceerd.”
- 9) Het volgende artikel 7 bis wordt ingevoegd:

„Artikel 7 bis

Transmissienetbeheerders schaffen de energie die zij ter uitvoering van hun taken gebruiken aan volgens transparante, niet-discriminerende en op de markt gebaseerde procedures.”

- 10) Aan artikel 8 worden de volgende leden 5, 6 en 7 toegevoegd:

„5. De kosten van het aansluiten van nieuwe producenten van elektriciteit op basis van hernieuwbare energiebronnen en warmtekrachtkoppeling moeten objectief, doorzichtig en niet-discriminerend zijn. Met behulp van een Europees benchmarking-systeem moet ervoor worden gezorgd dat er geen belemmeringen voor het stimuleren van gedecentraliseerde productie zijn.

6. De lidstaten kunnen verlangen dat transmissienetbeheerders *zich bij* het onderhoud en de ontwikkeling van het transmissienet, inclusief koppelingscapaciteit, *bepaalde minimumnormen in acht nemen.*

7. De door transmissie- en distributienetbeheerders vastgestelde regels voor het in real time in evenwicht houden van productie en verbruik van elektriciteit moeten transparant en niet-discriminerend zijn. De tarieven en voorwaarden voor het verlenen van dergelijke diensten door netbeheerders moeten op een niet-discriminerende wijze in overeenstemming met de heersende marktprijzen worden bepaald en moeten, voordat zij van kracht worden, door de nationale regelgevende instantie worden vastgesteld of goedgekeurd *en gepubliceerd. De nationale regelgevende instanties bevorderen het opzetten van doorzichtige, op de markt gebaseerde mechanismen voor de aanvoer en aankoop van energie voor het in evenwicht houden van de productie en het verbruik van elektriciteit zodra dit haalbaar is met het oog op de liquiditeitsniveaus van de nationale elektriciteitsmarkt.*

- 11) Artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:

„Artikel 9

De transmissienetbeheerder stelt tijdig aan belanghebbenden alle verzamelde informatie beschikbaar betreffende interconnectoren, netwerkgebruik en capaciteitstoewijzing. Niet-bijgevoegde informatie kan als commercieel vertrouwelijk worden behandeld.”

- 12) Aan artikel 10 wordt het volgende lid 4 toegevoegd:

„4. Tenzij de netbeheerder, wat de eigendom betreft, reeds volledig onafhankelijk is van andere activiteiten die geen verband houden met het transmissienet, moet de netbeheerder **binnen het geïntegreerde elektriciteitsbedrijf**, althans met betrekking tot zijn rechtsvorm, organisatie en besluitvorming, onafhankelijk zijn van andere, niet met distributie verbonden activiteiten.

Teneinde de onafhankelijkheid van de netbeheerder te waarborgen, gelden de volgende criteria:

- a) De personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het distributienet mogen niet deelnemen in bedrijfsstructuren van het geïntegreerde elektriciteitsbedrijf die direct of indirect verantwoordelijk zijn voor het dagelijkse beheer van de productie, transmissie en levering van elektriciteit.
- b) Er moeten passende maatregelen worden genomen teneinde ervoor te zorgen dat op zodanige wijze rekening wordt gehouden met de persoonlijke belangen van de personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het distributienet dat gewaarborgd is dat zij onafhankelijk kunnen functioneren.

Woensdag, 13 maart 2002

- c) De netbeheerder moet **voldoende beslissingsbevoegdheid hebben ten aanzien van de** bedrijfsmiddelen **die nodig zijn om** het onderhoud en de ontwikkeling van het net **te garanderen Zijn inkomsten moeten voldoende zijn om hem toegang te geven tot de vrije kapitaalmarkt.**
- d) De netbeheerder moet een nalevingsprogramma vaststellen waarin de maatregelen worden uiteengezet die zijn genomen om te waarborgen dat discriminerend gedrag is uitgesloten. Het moet worden opgesteld en op de naleving ervan moet worden toegezien door een nalevingsfunctionaris die rapporteert aan de president/algemeen directeur van het geïntegreerde elektriciteitsbedrijf **en** bij de nationale regelgevende instantie jaarlijks een verslag **indient** waarin de genomen maatregelen worden uiteengezet. Dit verslag moet worden gepubliceerd.

De bepalingen van de eerste en de tweede alinea zijn van toepassing met ingang van 1 januari 2003. De lidstaten kunnen besluiten deze bepalingen niet toe te passen op geïntegreerde elektriciteitsbedrijven die **aan** minder dan **150 000** afnemers **leveren en indien het nutsbedrijf het meerderheidseigendom is van en rechtstreeks wordt geëxploiteerd door een plaatselijke overheidsinstantie of door organen die onder controle van deze instantie staan, ofwel door een plaatselijk, onafhankelijk en particulier geïntegreerd elektriciteitsbedrijf of een geïntegreerd elektriciteitsbedrijf dat gemeenschappelijk eigendom is.**

In geval van oprichting van nieuwe nutsbedrijven die het volledig eigendom moeten zijn en blijven van of rechtstreeks geëxploiteerd worden door de plaatselijke overheidsinstanties of organen die onder controle van deze instanties staan, wordt de waarde van het bestaande distributienetwerk volgens het beginsel van „valeur comptable” (boekwaarde) geëvalueerd.”

13) Aan artikel 11 wordt het volgende lid 1 bis toegevoegd:

„1 bis. Er moet voorrang worden gegeven aan vraagbeheersingsmiddelen en/of gedecentraliseerde/geïntegreerde productie die de noodzaak van de verhoging of vervanging van de distributiecapaciteit zouden kunnen opheffen.”

14) Artikel 12 wordt als volgt gewijzigd:

„Artikel 12

„De distributienetbeheerder verstrekt tijdig alle gegroepeerde informatie betreffende koppelleidingen, gebruik van het net en toewijzing van capaciteit aan de betrokken partijen. Niet-gegroepeerde informatie kan behandeld worden als commercieel vertrouwelijk.”

15) De volgende artikelen 12 bis en 12 ter worden ingevoegd:

„Artikel 12 bis

De in artikel 7, lid 7, en artikel 10, lid 4, vervatte regels beletten niet een gecombineerd beheer van transmissie- en distributienetten door een beheerder die wat de rechtsvorm, organisatie en besluitvorming betreft volledig onafhankelijk is van andere, niet met het beheer van het transmissie- of distributienet verbonden activiteiten en aan de eisen van artikel 7, lid 7, voldoet.

Artikel 12 ter

De bepalingen van artikel 7, lid 7, en artikel 10, lid 4, verhinderen niet dat een systeembeheerder volledig onafhankelijk wordt beschouwd van andere activiteiten die geen verband houden met het transmissiesysteem, indien de systeembeheerder geen vermogensaandelen van het transmissiesysteem bezit.”

16) Artikel 13 wordt als volgt gewijzigd:

„Artikel 13

De lidstaten of de bevoegde instantie die zij aanwijzen, alsmede de in artikel 20, lid 3, bedoelde instantie voor geschillenregeling hebben toegang tot de boekhouding van de productie-, kleinhandels-, transmissie-, distributie- of handels-/leveringsmaatschappijen, voor zover de raadpleging daarvan nodig is voor de door hen uit te voeren controles.”

Woensdag, 13 maart 2002

17) In artikel 14 wordt lid 3 vervangen door het volgende:

„3. Geïntegreerde elektriciteitsbedrijven voeren intern een afzonderlijke boekhouding voor **enerzijds de transmissie- of distributie-activiteiten en anderzijds de productie of verkoop/levering**, en in voorkomend geval, op geconsolideerde basis, voor hun niet-elektrische activiteiten, zoals zij zouden moeten doen indien die activiteiten door verschillende ondernemingen werden uitgevoerd, teneinde discriminatie, kruissubsidies en concurrentievervalsing te voorkomen. **De distributiekosten omvatten uitsluitend de relevante uitgaven die vereist zijn voor de exploitatie van het distributienet, de onderhoudskosten, de investeringskosten en het door de regelgevende instantie vast te stellen normale rendement.** Deze interne boekhoudingen bevatten per activiteit een balans en een winst- en verliesrekening.”

18) Aan artikel 14 wordt het volgende lid 6 toegevoegd:

„6. Teneinde de beschikbaarheid van gelden voor toekomstige ontmanteling te verzekeren en belemmeringen voor eerlijke concurrentie op de energiemarkt te vermijden, voeren de lidstaten een gescheiden boekhouding voor de financiering van toekomstige ontmantelings- of afvalbeheersactiviteiten. Deze gelden worden jaarlijks herzien en gecontroleerd door een onafhankelijke instantie, zoals de regelgevende instanties, om na te gaan of de inkomsten en de bijbehorende rente die voor deze toekomstige activiteiten zijn ontvangen alleen voor deze doeleinden worden aangewend, d.w.z. ontmantelings- of afvalbeheersactiviteiten en niet direct of indirect voor het financieren van activiteiten op de markt.”

19) Artikel 15 vervalt.

20) Artikel 16 wordt vervangen door het volgende:

„Artikel 16

1. De lidstaten dragen zorg voor de invoering van een systeem voor toegang van derden tot de transmissie- en distributienetten, dat is gebaseerd op gepubliceerde tarieven **of gepubliceerde benchmarking-tarieven** die voor alle **verbruikers en producenten van elektriciteit** gelden en die objectief worden toegepast zonder onderscheid te maken tussen gebruikers van het net **en in overeenstemming zijn met de op lange termijn vermeden marginale kosten van gedecentraliseerde elektriciteitsproductie en beheersmaatregelen aan de vraagzijde.** Deze tarieven **of benchmarking-tarieven** moeten, voordat zij van kracht worden, worden goedgekeurd door overeenkomstig artikel 22 ingestelde **en beheerde instanties**.

2. **Wanneer** de beheerder van een transmissie- of distributienet niet over **voldoende** capaciteit beschikt **om toegang tot het net te verlenen, vermeldt hij de voorwaarden voor een versterking van het net. Deze voorwaarden zijn gebaseerd op een goedgekeurde methodologie voor de vaststelling van de aansluitvoorwaarden.**

3. **De lidstaten waarborgen dat de ruimte tussen de fysiek bestaande capaciteit en de daadwerkelijk fysiek benutte capaciteit toegankelijk wordt gemaakt voor de netgebruikers.”**

21) De artikelen 17 en 18 vervallen.

22) Artikel 19 wordt vervangen door het volgende:

„Artikel 19

1. De lidstaten waarborgen dat alle niet-particuliere afnemers uiterlijk vanaf 1 januari 2003 vrij zijn elektriciteit van de leverancier van hun keuze af te nemen. Zij waarborgen dat alle afnemers uiterlijk per 1 januari 2005 vrij zijn in hun keuze van leverancier.

2. Teneinde een verstoring van het evenwicht bij het openstellen van de elektriciteitsmarkten te voorkomen:

- a) mogen contracten voor de levering van elektriciteit met een in aanmerking komende afnemer op het net van een andere lidstaat niet worden verboden, indien de afnemer op beide netten als een in aanmerking komende afnemer wordt beschouwd;
- b) kan de Commissie in gevallen waarin transacties als bedoeld onder a) worden geweigerd omdat de afnemer slechts op een van beide netten als in aanmerking komende afnemer wordt beschouwd, rekening houdend met de marktsituatie en het algemeen belang, de partij die tot de weigering heeft besloten ertoe verplichten de gevraagde elektriciteitslevering uit te voeren op verzoek van de lidstaat waar de in aanmerking komende afnemers is gevestigd.

Woensdag, 13 maart 2002

3. Een lidstaat mag afwijken van het bepaalde in lid 2, letter b), mits geen leverancier van elektriciteit aan particuliere eindverbruikers in die lidstaat een (rechtstreeks of onrechtstreeks) belang heeft in een bedrijf dat elektriciteit levert aan particuliere eindverbruikers in een andere lidstaat die niet afwijkt van het bepaalde in lid 2, letter b). Van een dergelijke afwijking moet jaarlijks een jaar van tevoren kennis worden gegeven aan de Commissie. Na 1 januari 2008 is geen afwijking toegestaan."

23) In artikel 20 wordt lid 4 vervangen door het volgende:

„4. In het geval van een grensoverschrijdend geschil is tot beslechting bevoegd de instantie waaronder de netbeheerder die het gebruik van of de toegang tot het net weigert ressorteert."

24) Artikel 22 wordt vervangen door het volgende:

„Artikel 22

1. De lidstaten **wijzen een of meer bevoegde diensten als** regelgevende instanties aan. Zij moeten voorts de grootste mogelijke onafhankelijkheid bezitten ten opzichte van de regeringen van de lidstaten en geheel onafhankelijk zijn van de belangen van de elektriciteitssector. Hun taak is het permanent volgen van de markt, waarbij zij hun aandacht met name richten op de omvang van de concurrentie en de totstandbrenging van gelijke concurrentievoorwaarden op de elektriciteitsmarkt. Zij moeten ten minste als enige bevoegd zijn om:

- a) bepalingen en voorwaarden inzake aansluiting op en toegang tot nationale netten, inclusief transmissie- en distributietarieven of de methoden voor de berekening ervan **of benchmarking-tarieven**, en voor toegang tot LNG-installaties of de methoden voor de berekening ervan vast te stellen of goed te keuren **vóór de toepassing ervan, met inachtneming van de op lange termijn vermeden marginale kosten voor gedecentraliseerde energieproductie of geïncorporeerde productie**;
- b) tarieven of wijzigingen in de tarieven op nationaal niveau, die overeenkomen met de kosten van of de inkomsten uit de grensoverschrijdende transmissie van elektriciteit, vast te stellen of goed te keuren;
- c) de voorschriften inzake het beheer en de toewijzing van koppelingscapaciteit vast te stellen in overleg met de nationale regelgevende instanties van de lidstaten waarmee koppelleidingen bestaan;
- d) mechanismen voor het verhelpen van capaciteitsknelpunten binnen het nationale elektriciteitsnet vast te stellen of goed te keuren;
- e) te zorgen voor de naleving van de in artikel 3, leden 3 en 4, bedoelde vereisten.

2. De methode voor de berekening van de transmissie- en distributietarieven, de regels voor de levering van compenserende energie en de in artikel 8, lid 7 genoemde regels moeten door de lidstaten juridisch bindend worden vastgesteld en door de regelgevende instanties worden goedgekeurd, alvorens zij van toepassing worden.

3. De bevoegde instanties zijn gemachtigd van transmissie- en distributienetbeheerders zo nodig te verlangen dat zij de in lid 1 bedoelde bepalingen en voorwaarden, tarieven, regels en mechanismen aanpassen om te waarborgen dat zij redelijk zijn en op niet-discriminerende wijze worden toegepast.

4. Een partij met een gegronde klacht tegen een transmissie- of distributienetbeheerder inzake de in lid 1 bedoelde bepalingen en voorwaarden, tarieven, regels en mechanismen kan de klacht voorleggen aan de bevoegde instantie, die binnen twee maanden een bindend besluit neemt.

5. De lidstaten voorzien in geschikte en doelmatige mechanismen voor regelgeving, controle en transparantie, teneinde eventueel misbruik van een machtspositie, met name ten nadele van de verbruikers, en eventueel marktondermijnend **of concurrentiebeperkend** gedrag te voorkomen. Deze mechanismen, **met inbegrip van jaarlijkse evaluaties door de regelgevende instanties**, moeten de bepalingen van het Verdrag, en met name artikel 82, in acht nemen.

De desbetreffende instanties van de lidstaten doen de Commissie jaarlijks op 31 juli een verslag toekomen over marktoverheersing en marktondermijnend en concurrentiebeperkend gedrag. In dit

Woensdag, 13 maart 2002

verslag wordt verder ingegaan op de veranderende eigendomspatronen en worden ook concrete maatregelen vermeld die op nationaal niveau zijn getroffen om een voldoende grote verscheidenheid aan marktdelnemers te waarborgen.

De Commissie ziet specifiek toe op de concentraties op de elektriciteitsmarkt, in overleg met het Europees Comité van regelgevende instanties op het gebied van energie. Zij houdt rekening met het risico van misbruik van een machtspositie en van schadelijke kartels en met de mogelijke voordelen van schaalvergroting of een gedecentraliseerde productie en met het eenheid scheppende effect van grensoverschrijdende concentraties en met de gevolgen hiervan voor de continuïteit van de voorziening.

6. De Commissie ondersteunt de regelgevende instanties door het bevorderen van de uitwisseling van informatie over de activiteiten van de maatschappijen in de andere lidstaten, om buitensporige concentratie op de Europese markt te voorkomen. Bij deze uitwisseling van informatie worden de in de artikelen 9 en 12 vastgestelde vertrouwelijkheidsregels in acht genomen.

7. De lidstaten dragen er zorg voor dat passende maatregelen, waaronder bestuursrechtelijke of strafrechtelijke procedures in overeenstemming met hun nationale wetgeving, tegen de verantwoordelijke natuurlijke of rechtspersonen worden genomen wanneer door deze richtlijn opgelegde vertrouwelijkheidsregels niet in acht zijn genomen.

8. De lidstaten dragen er zorg voor dat de nationale regelgevende instanties de bevoegdheid hebben om van transmissie- en distributienetbeheerders te verlangen dat zij de mechanismen, bepalingen en voorwaarden en regelingen wijzigen op grond waarvan leveranciers toegang tot hun netten verkrijgen om ervoor te zorgen dat deze redelijk zijn en op niet-discriminerende wijze worden toegepast.

9. De lidstaten dragen er zorg voor dat de regelgevende instanties de bevoegdheid hebben om te verlangen dat elektriciteit of transmissiecapaciteit uit langetermijncontracten tegen marktprijzen beschikbaar wordt gesteld, wanneer dat naar de mening van de regelgevende instantie noodzakelijk is voor de ontwikkeling van duurzame concurrentie.

10. De lidstaten dragen er zorg voor dat de nationale regelgevende instanties de bevoegdheid hebben om aan elektriciteitsbedrijven openbare-dienstverplichtingen op te leggen met betrekking tot de invoering en bevordering van passende maatregelen die gericht zijn op doelmatig energiegebruik en aansluiten bij de ontwikkeling van duurzame concurrentie. De lidstaten dragen er zorg voor dat kleine ondernemingen en particuliere verbruikers bij de door hen gekozen elektriciteitsleverancier advies kunnen inwinnen over doelmatig energiegebruik.

11. De Commissie richt een Europese Groep van regelgevende instanties voor de Europese elektriciteitsmarkt op, die een passend orgaan zou zijn voor het bevorderen van de samenwerking en coördinatie tussen de nationale regelgevende instanties, teneinde de harmonisatie en de totstandbrenging van gelijke concurrentievoorwaarden op de interne markt voor elektriciteit te stimuleren en naar consequente toepassing van de regelgeving in alle lidstaten te streven. Het secretariaat van dit comité of deze groep wordt door de Commissie verzorgd. De lidstaten bepalen welke organen nationale regelgevende instanties in de zin van deze richtlijn zijn.

12. De nationale regelgevende instantie brengt minstens een maal per jaar verslag uit aan haar nationale parlement. De lidstaten richten tevens een regelgevend toezichthoudend comité op dat bestaat uit vertegenwoordigers van de betrokken partijen uit alle lagen van de maatschappij.

13. Elektriciteitsbedrijven hebben het recht tegen een besluit van een nationale regelgevende instantie in beroep te gaan bij een rechtbank die onafhankelijk is van de regering en de regelgevende instantie."

25) Het volgende artikel 23 bis wordt ingevoegd:

„Artikel 23 bis

1. De regelgevende instanties stellen de Commissie om de 3 maanden in kennis van elektriciteitsinvoer uit derde landen door middel van handelscontracten gedurende de afgelopen maand. De ingevoerde elektriciteit moet voldoen aan de vereisten inzake de verspreiding van informatie die zijn vastgesteld in de bijlage, en derhalve moet het percentage van brandstofmix worden opgegeven, alsmede het relatieve belang van elke energiebron met betrekking tot de productie van broeikasgassen, deeltjes (SO₂ en NO_x) en nucleair afval.

Woensdag, 13 maart 2002

2. De Commissie komt ten spoedigste met voorstellen ter regeling van de toegang van derde landen tot de interne elektriciteits- en gasmarkt om te voorkomen dat energie tegen buitengewoon lage prijzen („dumping”) op de markt wordt gebracht. In deze voorstellen moet met name worden bepaald dat voor elke invoer van elektriciteit of gas naar de interne markt soortgelijke productie- en transmissienormen als die in de Gemeenschap moeten gelden, met name wat betreft milieu- en veiligheidscriteria.”

26) Artikel 24 wordt geschrapt.

27) Artikel 25, lid 1 wordt als volgt gewijzigd:

„1. De Commissie legt voor het eind van het eerste jaar na de inwerkingtreding van deze richtlijn aan het Europees Parlement en de Raad een rapport voor over de harmonisatiebehoeften die niet in verband staan met de bepalingen van deze richtlijn. Zo nodig doet zij dat rapport vergezeld gaan van de harmonisatievoorstellen die nodig zijn voor de goede werking van de interne elektriciteitsmarkt.”

28) Artikel 26 wordt vervangen door het volgende:

„Artikel 26

De Commissie toetst de toepassing van deze richtlijn en dient uiterlijk **op 1 oktober ieder jaar** bij het Europees Parlement en de Raad een verslag in over de opgedane ervaring met en de geboekte vooruitgang bij de totstandbrenging van een voltooide en volledig operationele interne markt voor elektriciteit. Het verslag **bevat vier gedeelten**:

- 1) *Verslag over de situatie met betrekking tot de zekerheid van de voorziening als bedoeld in artikel 6 bis.*
- 2) *Verslag over marktoverheersing en concurrentiebeperkend en marktondermijnend gedrag van marktdeelnemers. In dit deel van het verslag wordt beoordeeld in hoeverre de vereisten van deze richtlijn met betrekking tot splitsing van boekhoudingen en tarifiering hebben bijgedragen tot een eerlijke en niet-discriminerende toegang tot het elektriciteitsnet van de Gemeenschap.*
- 3) *Verslag over de vorderingen in de richting van harmonisatie en de totstandbrenging van gelijke concurrentievoorwaarden op de interne elektriciteitsmarkt.*
- 4) *Verslag over de drie aspecten van duurzaamheid van de markt.”*

30) Er wordt een bijlage toegevoegd, waarvan de tekst is weergegeven in de bijlage bij deze richtlijn.

Artikel 2

Richtlijn 90/547/EEG wordt ingetrokken met ingang van 1 januari 2003.

Artikel 3

De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 31 december 2002 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Wanneer lidstaten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar deze richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van de bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

Artikel 4

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen.

Woensdag, 13 maart 2002

Artikel 5

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te ..., de ...

Voor het Europees Parlement
De Voorzitter

Voor de Raad
De Voorzitter

(
(